Центральный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕВАЛ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ◆ ШИНАРА, 16 АПРЕЛЬ, 1985 ШУ. ◆ № 45 (7060). ◆ Мах 3 коп.

1985 шера 1 Майна хетадаь КПСС ЦК тIаХЬЕХАМАШ

1. Дайкъаьлла хиндз 1 Май — къаьстенчохь дуьнен халкъашца юкъарчо солидарности Дц!

2. Массе мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Дайкъаьлла хиндз пролетарски, социалистически интернационализм!

3. Дайкъаьлла хиндз марксизм-ленинизм — даим дийна бола революционни интернационализмо хьехам!

4. Вежаржий моаршал да коммунистически болхийн партепца!

ТIоаттIойла дерригача дуьнен коммунистий цIоаргIен тIоотаблаьрг!

5. Вежаржий моаршал да социалистически мехкий халкъашца!

Дайкъаьлла хиндз социалистически содружеств мехкий цIоаргIе, цIаьна лелаяр гIулакхаш, хлоталаяр, социализмна парагIдаьмаьрш, лаьттан тIаьра мишар юха ю бовзаш лорбелш дийрзйр уж хилар!

6. Вежаржий моаршал да колониальни Азиэмах мугIаьдаьнчен социалистически дегIоаьрга нийх хержачен хьаьнашна!

7. Вежаржий моаршал да деГIаьчча мехкий, хьаьчарх тийна хIама да хулга тIоаттIадерен социальни хуьнаьнаш дарен ваьнца тIа дьина долчаьа халкъашна!

8. Вежаржий моаршал да колониальни мехкий болхийн классеш!

9. ТIоаттIойла дуьнен социализма, дуьнен халкъашта юкъарчо пролетарийн къинай-кортежкуьнаьлен болмен союз!

10. Вежаржий моаршал да фашистски боаттаьнна Iаьна олаш боаьхача партIаьтонна, демократеена, социалистически тIеХьарча хьовсамхоьшца!

11. Дуьнен халкъаьн! Хьадам боллаш хьовсан лоаттебе империалистически агрессе полиникаьнен Iаьнна дуьхьала, Азера, Африкера, Латински Америкера кхоллаяр кхувраьнчу кризисни хьалаш дIадаьхар дуьхьа!

12. Вежаржий моаршал да империализма, колонализма, расизмна да дуьхьа политически экономически гIулакхашца кхьаьчарх тийна хIама доаькъ хулга тIоаттIадар дуьхьа нуьхьан лоаттебеча Африка халкъашна!

ПарIеТера дахда Нанибе халкъ! Къулбийан Африкера еларгенда ярь доза системи дIайоькхийийн!

13. Iайна мехкийна да империализмен реакцией дуьхьа вашаре цоай жоьнан демократически дегIаьвкан бахьан долаш хьовсан лоаттебеча Латински Америка халкъашна!

Дуьнен халкъаьн! Хьадеза Никарагуаьн дуьхьалера США агрессиен гIулакхаш солидарте!

14. Iарбий мехкий халкъаьн! Израильхьа агрессиен империализмна диктатан дуьхьалера хьовсаме цоай мугIаьрш кхоттаде!

Гергарча Малхбоаьлена — тIоаттIен пийсо болаш ювшиг!

15. Дуьнен халкъаьн! ДIаьлийна дерригача Iарбий лаьттешнера нуьрийсин бIу арабийн-Iарбийн, Iарбий мехкий чурча гIулакхашна, империалистан интеГIегриэна солидерзоаьн гIулакх вIашагIкъаьнна Iерра!

Палестина Iарбий халкъо лоаттабеча нийсан кхьоьсийца солидарность тIоаттIе!

16. Европейски мехкий халкъаьн! Малхбоьлен Европан американски империалистан ракетно-ядерни хIаьдарш да айтара дуьхьалера хьовсан тIоаттIе!

Европана — мишар, кхеранзле, цIаьна лелаяр гIулакхаш!

17. Азиатски мехкий халкъаьн! Хьовсан лоаттебе империализмна, неоколониализмна, гегемонизмна дуьхьа, машаре кхеранзлен бахьан долаш!

Машаре, тешаьна, цIаьна гIулакхаш лелаяр континент хIама дIаоттийна Азе!

18. Дерригача мехкий халкъаьн! тIоаттIе дуьнен ядерни тIема кхеран дIайийкхарг, космосе герз Iоаделга а ма лаьрта хьаделга соцдерзо тIехьара хьовсан!

Ядерни герз цIендан дIайийкхийна кхача тIерра!

19. Дуьнен халкъаьн! Хьадам боллаш дуьхьа е империализма, милитаризмна реваншизмна агрессиен лехкашна!

20. Дайкъаьлла хиндз Советен Союза ленинский зрачьлера политика — мишар тIоаттIера, халкъий кхеранзлен, дуьнен халкъашна шерра дIа-юха леладелча гIулакхийн шийтIкъа!

21. Сийле лийна доккхача советски халкъа — коммунизмо хьалочоьн, машаре тIехьа тIаттеIийн лерриэгIен хьовсан лоаттабечоа!

Европанан — мишар, кхеранзле, цIаьна лелаяр гIулакхаш!

22. Коммунистаьн! Моаш социально-экономически дегIаьвкар сиздарен общества вахар массе оагIорхьарг чаьдаь организаьрхьан тIехьа дерригача халкъо хоттабеча хьовсна хьалца хилаш!

23. Советски Союза къаьстенчохь! Шераг1а йоьрзиг КПСС XXVII съезда дала ма доаттIаьр нийсаьдкхаьра тIехьара социалистически яьл!

Къаьстенна вердаьлла тоханнца белтхьойийкхийтра вай хьмсарча ленински парте съезд.

24. Советски Союза къаьстенчохь! Хьмаперча къаьстенна Iаьнна вай Дайлен экономически оборонина нийн? Ма моттА производство дегIаьвоаьлаьрга ялача тIерра, продукт дийна лаьхьа!

Дийна хьовсаьнчеррга вай 1985 шера ялен, яхьна ма йоаттIаьра чанхйоьхкаьргга нитделеча!

25. Советски Союза къаьстенчохь! ТIаттеIа хьовсан лоаттабе производство эффективность лаьхьар, къаьстена оесарле дегIаьвкулаьр, Iалиэн-техническа прогресс сихьар дуьхьа!

Халкъа боахана — интенсивно дегIаьвар!

26. Советски Союза къаьстенчохь! ДийнагIа вийда эца машинехи оборудованехи!

НийсаьгIа кхеранзле боллаш йоьла а керда юкъаьхкуьна а вонцестен!

27. Советски Союза къаьстенчохь! Хьуриг ду дай хилаш, хьовсан лоаттабе нАтерийлаьн ресурсийн ихкор духьа!

Бенг бергбе вай 1985 шера тIий деная кIезнагIа доаькъан хьоьчча материалеца, бийдаьлен доагорнеца, социальни кхетам баьверн декхаран ихоачашдар дуьхьа бизагIа вийда эца къаьстенна коллективий боьхьех. Массе оагIорхьарга лаьхьте организационности дисциплинен!

28. Халкъа тIаьхьоьаьлхой! Хьмаперг ньовсан лаьттабе доаькъ да дарх, расточительства дуьхьала, советски общества вахар дерригача доаькъонна порядок тIоаттIаьр дуьхьа!

30. Доагора-энергетически комплекса боаькъой! Механизаьтре, газ, кIора бакхаьр, электрически а доагора а лаьрга производство дуьхьа!

ТIаттеIа ньовсан лоаттабе энергетически прогресса ихоачашдар дуьхьа!

31. Металлургиен! Тешнове Iалаьцде мехка ешиен доаькъ металл лоаттадаьр!

Шерде экономикин, лаьхьарг, дийна бола интеллоаьрдуьхьа хьаьлле!

32. Машинаьшерийн! Сихье керда хашиэнаьн оборудованех хьаьта, техника тешнове хьаьр лаьхьте!

Технически кIы тIа а кийчде хьаьнна боаькъна деррига доаькъонна!

33. Химически промышленность боаькъой! Хьаьхьа боаькъ ялаьн ялаьн ялеп ешиен Iалаьнна химически продукцийн интервалашцен!

34. Промышленность боаькъой! ТIехьна товарашна дуьхьалера хьаьда бIаьчча ялхьн! ДийнагIа дерригде советски ньовсан тIаьра дуьхьалера ешиерш, сиздеп ассортимент нийсаьдкхаьрг!

Хьаьхьа ешиа товарашна хьаьдар — хьаьхьа боаькъна дерригача доаькъой тIаьхьа!

35. Транспортен бурдаьнен боаькъой! Моьхьаьн хьаьдаьнна аьв-ньа ихуьнаьта, бIаьчча ялхьа гIулакхашца доаькъ культура лаьхьаьта Iалаьцде!

36. ГIишлоьхойн монтажникашца! Кавнатаьлен гIирсаьн хьаьдаьрга эффективность ешиен!

Кхоа сецца дийнен, хIинзарна технически ларда тIа хьаьдде гIирсаьн! Ишетьлаьна объекташ дийнаьн ялхьа ньовсаьн ханнаьлен дIетеьла!

37. Агропромышленен комплекса боаькъой! Сихье юрийбоьхьана производство интенсификацийн! Моьхьа продовольственен юрийбоьхьана бийдаьлен тешнаве Iалаьцде вIашагIкъаьдаьл!

ТIаттеIерга ньовсан лоаттабе Кхачен программа кхоьчаьнгIер дуьхьа!

38. Колхозхой, совхозхой боаькъой! Хьмаперг1а юкъьхьаьла Iалаьцде бенгъаьнь хьаьта лелаьдаьр системе! Юртбоьхьана производство тешнаве хьаьда хIинзарна бизагIа вийда эца ньовсе моьнорцде тарвеьн!

Дуьхьалера даха хьаьт, технически кIыьйлоьн юртбоьхьана культурашна!

БIаьстен ньовсе кIаьнна ду балкаьн, бенгъоьнца вIашагIкъаьдаьлен дийнен чаьнгдаьл!

39. Юрта бонгаьн къаьстенчохь! Хьаьбай боаькъонна деррига база тIоаттIе, цуьн продуктийнаьн лаьхьте!

Дуьхьалера дахи дуьхьа, шура, фуьш, тIа!

40. Торговле, общественен кIачан, бытовой коммунальни гIулакхашца дарх боаькъой! Къаьстенна дахьаьн культурен ламкаьн, бенгъ ялха бизагIа ихоачашдер тIехьа гIулакхийн хьаьдаьлен дарен эцаьн хулачо ешиерга тийнарга гIулакхашца!

41. Советски Iалиэнийн! Моа моттА дегIаьвкулаьр Iалиэнан тохкаьнан, цаьрех лаьхьуьна дийна. Iалиэнна хьаьрга1аьдаьнарга проектаьнна юкъьхьуьлаьна дийна доаькъа!

42. Идеологически фронтна боаькъой! Нахи ньоьнаьн дер тешаьнен прогнозаьш а ешиеннера. Идеологеен тIаьдагIен хьаьдела дегIаьвена социализма общественна нарагIдуьхьарна! Хьмаперг1а гучаьхьа тийнна бахьа лелаьр идеологически пропаганда!

Идеологически болх — партийна парте, тIара коммунистан гIулакх!

43. Литературан искусствен деятелаш, культура болхийн! Лаьхьа айийн лелаьр коммунистически идейнота, партийнота, народность бийраьн!

Вахара бакъдар, сийлаьхьа коммунистически идеаьлан тIоаттIаьн бола произведеаьш хьаьгаьлаьн!

44. Хьаьхьа образованне болхийн! Эргадоаьхан тоаьда хьатIаьхьуьчча воахала дешар хьехьаьрга коммунистически кхетам лучеьн! ШкольийнгIа бесан болийта общественна найдаьчча къаьстенаьн.

Хьмаперг дахьа лаьа ньовсуьра дешарен профессиональни школа реформа чанхйоьхкаьчеьн!

45. УникIенно лорарга болхийн! Бахача нахи деш дола медицинсен гIулакхашца эргадоаьхан тоаьда! Лаьхьа дарбанне санаторийн чурехьаьнна! Бала культура!

46. Физкультурийнаьнна спортсменаьнна! Дебаде советски спорта тешаьнна! Нах дуьхьалера ньовсоьна физкультурийн болаьнна!

Физически культура — хьаьнна уникIенно лорарга гIулакхаш оттаьн!

47. Дайкъаьлла хиндз халкъа депутатий Советаш — Iалаьцна боьхьонца бола демократически органаш!

Советий Мехкий гражданаьн! Хьмаперг1а дахьа лаьа начальникийнен общественни гIулакхашца доаькъде, социалистически демократи дIаьхо дегIаьвкулаьр!

48. Советски профсоюзаьн! Моа моттА дегIаьвкулаьна къаьстенчохь къаьстенна хьмаьрна творческе инициативе цIо къаьстенна, бийта, сийлаьра хьаьлаьн тIехь-тIехьа товарищаьлен гIулаьн!

Дайкъаьлла хиндз советски профсоюзаьн — доаьл дарх школа, боаьхан лелаьдаьр школа, коммунизма школа!

49. Дайкъаьлла хиндз Ленински комсомолаьн — Коммунистически партие деваьлле йоьчеьн тешаве резервн, советски пионероьн хьаьла лаьтта отряд!

50. Кагий нахи мехкийнийн! КIаьд да луьн кIаьрвене эцаьнен, культурен, профессиональни гоьзаьн! КIеве Коммунистически партеен советски халкъеьн революционни, тIеца, къаьстена традицийн!

Ленинский хьаьсне дича, бесх бе, ньовсан лоаттабе Гонаьне!

51. Кагий нахи мехкийнийн! Активацийнаьнна социалистически солидарность тIоаттIе, хьаьнна ньовсе машаре, доттагIаьн тIоаттIе! Хьмаьрг дахьа лаьа Москве хьурйбоьла кагийхьа студентийн XII Дерригдуьнен фестиваль нийтьеьн!

52. Сий доаьл ветеранаьн! Кагийхьа хьехьаьчийн! Цоай знамен, вIашагIкъаьнна дийна дIатесьа кхьаьхьа воахала!

Вай Дайкъаьл тIоаттIаьгIа бола патриотизм, Ленинан гIулакха коммунизмо гIулакхо тоьаьй сийнан хIадала кийча бола ньовсийчоьн хурбоьлаьн ихоачабе кагий нахи мехкийнийн!

53. Советий Мехкий хьалнаьгI Хьмаьрг дахьа лаьа производствеен общественни вахарг!

Ховстан хиибе кхиьлаьс — ваьна!

Машаре ярхьа хиндз дерригача лаьттен тIерра берий!

54. Советий Мехкийн! Эргадоаьхан тоаьда боьчоьн политически кийчо!

Фен тешаьнен хорабе советски халкъа мьарца къаьстенгаьн, социализмен карагIдаьна историческе хIама!

Дайкъаьла хиндз майра СССР Гергарчарна Нийсаьн!

55. Дайкъаьла хиндз Сийлаьхь-боьккъаьчча Дайнехьа тIем тIа советски халкъо мьаьхьаьчча Котаьлон 40-гIа шу!

Халкъа дечаьнна даьнг дахьаьла Сийлаьхь-боьккъаьчча Дайнехьа тIем тIа дерригдуьнен-историческе Котаьлон мьаьхьаьчча советски тIемаьхошца, партизаьнаьнтен подпольщикашца, тыле къаьхьийнгарашца карагIдаьлна шийна нийсса кIаьн цIьаьлла доаьнна дечаьнна гIулакх!

ЦIаьнна а сийлаьс ма бийла вай социалистически Дахьен пирглетоен коргаьнчьаьлен бахьан долаш лоаттабеьна хьовсаьне лийгIийн!

56. Дайкъаьлла хиндз болхийн класса, колхозийн аьхарой, халкъа интеллигенне йоьхарйоьца барт-цIьоаргIе!

57. Дайкъаьлла хиндз Советски Союза халкъий вIашагIкъаьнна интернационалийн цIьоаргIен вежаржийна воаттийлаьн — вай общества нийн дуьхьала дийна хьаьст!

58. Дайкъаьлла хиндз Советски Союза Коммунистически партийн! Халкъашцера цIьоаргIенах лаьт парте нийн! Партийнарча цIьоаргIенах, цо кулгаьдаьн хилаьрах лаьт халкъа нийн!

59. Дайкъаьлла хиндз вай сийлаьхь-боьккъа Дахье — Советски Социалистически Республикийн Союз!

60. Ленинно байрийна хIаьл, Коммунистически парте культурашца — доаьле, коммунистически кхоллаяьнна дечаьнна нотаьлонца яьл!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи

КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи 1985 ш. 7 марта тIемIаьнгIа 1986 — 2000 шерашца халкъа ешиа товарашца хьаьдаьр производствен гIулакхийн сферен дегIаьвоаьлаьрга ешиеннера проранкха бIаьрчча дакъа доаьа «Бахача нахьа заьнаьгIа 1986 — 1990 шерашца 2000-на шерага кхаччалийа йолча хаьнен чуIа моттигаш тоаьеьн хьаьлаьш, садоводчески товариществашца гIишлоьн, гаражашца, хьаьдола гIирсаьн хьаьдаьн ду гIулаьнгаьн дегIаьдоаьлаьдаьра дегаьрийн хьаьчьаьнарг соцIан.

СоцIан тIа белгалдоаькх, советски халкъа хьал-тарр лакхъяр бахьан долаш чуIа моттигаш (квартираш, цIенош) товаьра, хьаьлаьра, куц даькхаьра, кийчьаьра, садоводчески товариществашта, гIишлоьн, гражданийн доалхьарча транспортин средствашта гаражашца дIаоттаьл доаттаьрийна моттигашца, кхьаьдола гIишлоьн хьаьлаьра шоай гIулаьнгаьн деача дуьхьа а дуьхьагIа чьаьнг дечаьнна. Цунна цIьаьна эцаьн доаьа уж гIулаьнгаьн дизза кхоачашдеен дан.

Советски республикийн Конгресс! ЦIе-ошта, партие краевой, областной, городской, районни автономни республикийн Министрийн Советашца, халкъа депутатийн краевой, областной, городской, районни Советийн исполкомашта, министерствашца ведомствашца, предприятийнца, учреждениеца, организацийна тIа-дилхьа гIулаьнгаьн (квартираш, цIенош) товаьра, хьаьлаьра, куц даькхаьра, кийчьаьра, куц даькхаьра, кийчьаьра, садоводчески товариществашта гIишлоьн, гражданийн доалхьарча транспортин средствашта гаражашца дIаоттаьл доаттаьрийна моттигашца, бахача нахьа заьнаьгIа кхьдола гIирсаьн хьаьдаьра деш доаьа болхьаьн дикагIа дIадаьхьаьрга дIаьо дегIаьдоаьлаьдаьра тIаьрзаьн ма-рорпиатеен кийчьаьтен чанхйоьхкаьгIен.

Союзийн республикийн Министрийн Советашца эцаьнен оттаьлий 1986 — 1990 шерашца гражданийн чотах чуIа моттигаш (квартираш, цIенош) товаьра, индивидуальни чуIа цIенош, кооперативийн индивидуальни гаражаш (вIашагIйоьхийн, цIа а шиъ а этажаш йолаш) гражданийн доалхьарча транспортин средствашца дIаоттаьл доаттаьрийна моттигашца хьаьлаьра да гIулаьнгаьн кхоачашдаьра.

СССР министерствашца ведомствашца ду юкъа ворхьаьнен жилищни фонд (квартираш, цIенош) гражданийн чотах товаьра деча гIулаьнгаьн боарамаш оттаьдаьл.

СССР Госплазмен СССР Госснабан шера планашца союзийн республикийн Министрийн Советашца, министерствашца ведомствашца материально-техничесийн ресурсийн хьежаьрг ешиеннера СССР Госплазмен СССР Госснабан гIулаьнгаьн доаьаьнна.

СССР гIишлой материалийн промышленность Министерство, хьун, целлюлозно-кьаьхьата, хьу чанхйоьхкаьра промышленность Министерство, СССР химически промышленность Министерство, квартираш (цIенош) товаьрхьаьра, цар куц даькхаьрен уж кийчьаьрен балхьан деча хьаьн дIаьуйийгIаьн йолаш материалашца хIаьнгаьн нийтьеьн йолаш кIы министерствашца ведомствашца дехьаьрийна а цу материалийн хIамийн номенклатура шерьаьра а цар даькхаьн тIера куцца дIаьо тоьдара а тIедерадаь гIулаьнгаьн чанхьаьа.

СССР Госснаб СССР министерствашца ведомствашца, союзийн республикийн Министрийн Советашца тIадилхьа 1986 шера деш гражданийн чотах квартираш (цIенош) товаьра - хьаьлаьра балхьаьн а дарх ягара хьаьлаьра йоьрзийна дикагIийна материалашца хIаьнгаьн йолча предприятийна квартираш (цIенош) товаьра - хьаьлаьра балхьаьн дикагIа хьаьрга а дийна хьаьрга. Цунна хьаьнгаьн ньовсийн ньовсийн балхьаьн а дарх ягара хьаьлаьра йоьрзийна дикагIийна материалашца хIаьнгаьн йолчо

«1941—1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха медаль арахецарах дола

СССР Лаккхарчу Совета Президиума

УКАЗ

СССР Лаккхарчу Совета Президиумо сецна бу:

1. 1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа советски лаккхо Котало йыккха 40 шу дайар белгалдаккхийла «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха медаль арахеца.

2. «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яхча юбилейни медалах йола положени чІогІийла.

3. «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яхча медаль описани чІогІийла.

4. Уйх Указа 1 статьяца хилхьана:

1979 шера 3 июле СССР Лаккхарчу Совета Президиума Указо чІогІийла (СССР Лаккхарчу Совета ведомосташ, 1979 ш., № 28, ст. 479; 1982 ш., № 28, ст. 537) СССР орденах, медалех, сийлен шерех йолча юкъарца Положение 17 статьяца «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха тхьаь итт шу» юбилейни медаль» аьнча дешаш тІехьа. «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха юбилейни медаль» аьнна дола дешаш:

1980 шера 26 марта СССР Лаккхарчу Совета Президиума Указана чІогІийла (СССР Лаккхарчу Совета ведомосташ, 1980 ш., № 14, ст. 261; 1982 ш., № 26, ст. 537) СССР орденцан медалийн, орденсан лентийн планашца тІара медалий деттаран, кхолларан отличе знакашца ордена «Ленин» яхарна, лай 4 цунна шолдагІаьн дахьан 7 пункта цхьаьлагІча дахьан «1941—1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха юбилейни медаль» аьнна дешаш тІехьа «1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха юбилейни медаль» аьнна дола дешаш:

1980 шера 26 марта СССР Лаккхарчу Совета Президиума Указана чІогІийла (СССР Лаккхарчу Совета

СССР Лаккхарчу Совета Председатель хьалхара заместитель
В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Лаккхарчу Совета секретарь
Москва, Кремль.
1985 ш., 12 апреле.

Совета Президиума Председатель хьалхара заместитель
В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Лаккхарчу Совета секретарь
Москва, Кремль.
1985 ш., 12 апреле.

«1941 — 1945 шш. СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ДАЙМЕХКА ТІЕМ ТІА КОТАЛО ЙЫККХА ШОВЗТКЪА ШУ» ЯХАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛАХ ДОЛА

ПОЛОЖЕНИ

1. «1941—1945 шш. Сийлахь - боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха юбилейни медаль ду:

СССР Гергаьнчарна Нисий мугІаранца Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа фронте тІема дейтаьнна юкъе дакъа лаьцача тІема тІулаькъан тІарча нахан волнонаьмни составе хиннаранца, Сийлахь - боккхача Даймехка тІема партизанашта, подполь доакъоцхоцца, хІаьта кинта «1941—1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Германе Когдоьлаьрах» яха медалан енна долча ксаьна ваха;

Сийлахь-боккхача Даймехка тІема шерашца цхьаьн ниг ца кхобеш къаьстаранна яха медаль тІайна, СССР кхы медалаш тІийначе в «Ленинград лорарах», «Москва лорарах», «Одесса лорарах», «Севастополь лорарах», «Сталинград лорарах», «Киев лорарах», «Кавказ лорарах», «Советски Заполярье лорарах» яха медалаш тІийначе тІыла къаьстамхошца.

Уйх статьяца цхьаьлагІча дахьа тІа белгалбаьрашца — «Къаьстаьна фронте дакъа лаьцачоь» аьнна тІаьвадер.

2. «1941—1945 шш. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа Котало йыккха шовзткъа шу» яха юбилейни медаль дІатеп СССР Лаккхарчу Совета Президиумо Указ ІаьнІ ІаьнІ ІаьнІ

Вай–производства дай

БАХЬАНАШ ЛЕХА ДЕЗАЦ

Тіа фабрика коллективо уях шера цыьенна а бетер чаннъыьхь производственни планиш. Совкарш шу а доиккел де хіама долаш чаннаннъкарш оаза. Нізатыь план иккочаьшкір, хіаьте из дикка тіаннъовеаьшь а тхі таро ядар аьлчь, кавц, хургдаь Тіо болх ларгтіа діа ца боайітар да къадзагамен производственни дисциплина ер хиларг. Соеннка прогулаш ярах 859 сагаий доайір. Из Бельин дешан предприятиена Іаммьата дикка эа хиларг. Хіаьте итт-пиайта аннуте бахьа Міхьаьвуйилгем-на тіа фабрика массазара хіамн а хиина Діаьтадг. Дукха прогулаш іо ухх шера а.

Соеннка сиенна из хіама дахьа а дита а мотиг йоацаш новньа да предприятет дог лаьаш боачи дукхаьна болккошта.

Соеннка зетачок шоай коллективна тіулаьхьи бе-башка ца хеташ прогульщикаш, лодырраш, брак ярац, болкоа яхача чий долчча цІераца тарлуш доацца яйрчь тіулаьхьа доеннка маг шеаьш ма берра хьагучабаьхь беза а ун соацеба Беза а ца хьтіаннхаьчай, кіанз цер леладер кьы дікко іа йиш йолаш деа!

Малашб тіа дисциплина тахкаьрчаш, белх ларгтіа діаБаьвра новкъарла ерш! Цаьрх ба иккоаьлгіа цесера 3, Биштуева, аьнькъгіа цесера Х. Мурдалова, механически участкера А. Байтева, къьбаьраш.

Дисциплина толхаьрах кіамзе 7 гаг белхара діоеннка вийзаь фабрикера.

Дисциплина лоха йилер, брак йолаш продукци арахецер цкьа оеаа боацаш хіама деа. Цу тіулаьхь кулгаалой а бихно хиларг ташал деш дола мексаеш доаладергда аз. Бетта Бьаьчь бахьа итогах цеен хьаьхарга мотиг! ыхьхачь участкаьга 30 сеен прам ыьхьхо профионо, мастера 20 сеен. Префгрупорга 15 сеен. Тіннкка хіара участке-м кьаьгьаьгаш 30—40 сег ма ийй, цудуьтье тхоа ца цьацца сем кхачиг цу оерамоте. Иййса дей из? Денна а деа! Цун соегіа, пренеш ыьхьнеча зама оарабеннаш деш мотиг ташаш а ыуй.

Бетта цкъа іо оаа балха итогаш. Соеннка а ца новньастаьга а хетачок хіара кіг ди массеза доел а а оаа ун. Иштта, кайна цьаьрчоа лоаддан болцца кетаеча, кай тархал ца деча «кегийча» хіамашца а новкъарла іо къьаьгаьгаш оаза. Из тіулаьх мийсеаьр кьаьгьаьгаш наьна бааьна сообаьхкара.

Дукха хе боацца собранн хиларг тіа 4-на цесе. Цига цІенкаьштте дийцар дисциплина чіоагІьеранн, хіарана бехкоаьхьаьн айбаранн. Массеаьр хиларг тіоозаш, цаерна деннн дагадоаллачок дар толашгіа йолча болхлочо, хіанз шийтаьлагіча пятилетка чотагіа кьаьгьаьгаш йолча. Кравйог Галинес дешкъаьлъ. Собранне хиллане цІейрала вийзар прогулаш ярах, балца зама кенийер тіара діаьхарш.داагіар діа ца оаллаш бітаннар кулгаалой а.

— Аз уях фабрике болх бу дукхха шерашц да, сей эгара кьаьнара кьаьгьаьгаш нихх а уях фабрикера діоболабьб аз, цудуьхь сайна йиаза йолча производства да ловрзі техн. Св бекъо я сайна уллуп харшаьлаьннарашкера ларгтіа болх бир ыьаьдеа, — аьлар собранн Г. Крайбиог.

Аз а со санна болчо дукхаьна кьаьчь боаллоаь а дика кіанадора Галиний дегаьдар: Ба-бешке доацца ма лаьдде хьайна тіаьдалле тіулаьх, ламта поаттадо дааа фабрика сий.

Хьаьчь продукцена кокъа брак йолаш мотиггаш иййсу тіе уях тіеаьарна хана. Из иййсу дукке иен ца тоьаьш хиларг бакьан долаш. Масала, цеке эш 245 болаеа, кіанта тіе ца ладаьлаьа 194 шера ваш. Хіаьте цеен план 245 сага лаьрхіа йиш ма йой. Из иккочаьшкера тіергаш силлан бу, тіаьшка брак а ыуй. Цкьаьнка а да чіоагіа новкъарла аьш. Тхоа ший бийдаа ханнаьга поаттаде снабженцаш оарцаргбуьлаьре хургдоеаца кіамаш иййсу тіе белха тіе. Масала, хьаьцарга вей тіа цен. Уях шера февраль бетте ах ишш маре иккочаьшкінзар оаза. Из тіулаьх иййсеаьр бийдаа йоацаш дагіаьра. Хіаьте из ыьаьхьче ыьчче план иккочаьлгіа тіергаш сулел бир. Иштта белх бекъ хьаьнг ыьаьо кіама дика хіаа йиш йой!

Чаннаьлгіий ыьаьхара хиларг. Хіаьнер ыьнна дьаьнеа, ыьаьбеьгьа, цу тіеіпара хіама ыьа ца хиилгіара, дисциплина а порядок а чіоагіьара тохабеа беза кулгаалой, партийен а профсоюзен а организацаш.

Объяснении оаллаш дола бахьаьнаш лелаш боаю эа а кулгаалхоаьа ььера ьье а болх товбера тіедерзадче зийцца ду гурдгоаьлаш да аз дуацца. Из діадех КПСС ЦК ларгтоькін Поаьнуна решенеаьна.

А. МЕРЖОЕВА.
Грозненски нефе тіара бе-фабрика заготовщик.

СутанШова Хамсата 18 шера къаьлаййад тіхьанка хьалкхедеи Советски района «Ленинский путь» ялача совхозе. Цу ыьаьа йоацца балха опыт кара а ерзаьлй. Толамаш довзаш къаьлагаш йола Хамсат белгалъаьлкхай орденашн медаьлаш а еннна.

Цо хьалкхелй ше санна кхаьлагара тіера йола ихо йо! Зарган, Сацита, Аймани.

Боккаьгіабрий балха опыт хьаьйца къаьлагаш да уэ я. Нижараша доп дешнах лакха хьуьжьам болаш кара тіера тхьанка хьалкхеде.

СУРТАШ ТІА: 1. (ььрдеььра ььтреьа) «Ленинский путь» ялача совхозо болхдой. Нижарий Сутанновгіар Зарган, Сацита, Аймани.

2. Совхозо механизатор Сазанов Шамсудгин теплицашца органически удобрений хьаГанхуьхьаш воал.

С. ШАХИДОВА сурташ.

КИЙЧО ВО ЯЬЙ

Уях шера хіара гектара тіара 26 центнер ялат, 130 центнер доартолаш, 180 центнер бацадаерзаш, 14 центнер генераш чуэна, доаьхара елинщашца лаьрхіаЧа 110 аьар тонн довлаьр иййсе социалистически деккар тіаннйад Сунженски районе ялаш ялаьдеарзна. Лаьрхіар иккочаьндара геттара доккха поаьхостал дерзла хий дехкча лаьттаеь иййсса пайда эцаро. Гектара тіара дукхаГіа хьуьжьам чуэіара, хий дехкара болх тоаьс тіаьхьх КПСС ЦК октябрьский (1984 шера) Пленумо а. Хіаьта мишта йоацца іо районе цу тіулаьгіа?

Геттара во віашТіехьдаьлкхай уьхьаа доГіан хьисаленнй детта машинаш тоеелга. Уях хий деттарашца поаьнгтоаьс еаьш я. ялнна хеташ ба цкьадолча боаьлаьнй кертера инженераш, Госкомсельхозтехника районни отделеннс специалисташ. Из иййса дац. Уш тоаьрга запасной сахьалаш ан. Царех лаьцо Госкомсельхозтехниката енна заяьвкаш а ян дукхаГіолча боаьлаьмашкара. Летника цІеергіча цьаьлоеа доГіан хьисеаьс хий детташ 7 машина я. Капиталаьнй ремонт а еаьш я уях ергіаш а. Гіулаьх иштта доаладе а сегодня ваш цу боаьлаьа пертера министер Вахаев. Кхи дикагіа віашТіехьбаьхьаьйаьс уьш агрегаташ тоаьра болх «Путь и коммунизм» колхозан мерттерчи министера Бобровсе а. Из балхаьа доаьш хий тоаьла 25 машинех болх бе иййса 18 мара ян. Лаьрхіа тіачІоагіьчь транспорт доаьшш цоай болх лаьттіа хьабе ялаш йоацаш ба дукхаГіолча боаьлаьнй гидротехникаш, хіаьта хьаьста XX партсъезда цІеергіча. «Путь и коммунизм» ялача молдозашкара берш. Белгалдаьхьа доаГіа. «Путь и коммунизм» молхоз хий дуллаш 4500 гектар лаьтта долга. XX партсъезда цІеергіча колхозе — 3576 гектар.

Во кхочаьшц цоай деккарш районе хий дулла системе тоаьс еаьш Волча оргаьнизацаш, ыьаьстта А. Нагаевстоев начальник волча Сунженски ЧИВС-а кокъе йоаГіаьна 9. Лоагаьева колгадеча № 7 болчеи ПМК-ша. Йаьстта хий дилаьра планаГіа цІенье еаьш заннача 180 километр наналеьн тоаьтолеьн 110 километр мара цІеньаьнй. 42 гидротехнически сооружеенех 28 мара тоаьньш.

Лаьттана ялаГіа ГІолла йилла хий аьалара хьаьнь сиенна тоаьнна лаьт ялаГіа я. Хіаьта из болх бе бешин № 7 йола ПМК-а я. Из балхаьн долаш 1216 гектара тіа хий дилла йиш йоацаш я Кировен XIX партсъезден цІеергіа колхозаш.

Колхозашкен совхозашкен болче лаьттаеь ма тулла боккхаГіа пайда эцара тиоаьн договаран оттадеча кокъеделаьдаьлаьд уях шера тха районе. Из тіулаьх дилла чаннаьлкхачуя тіеьаьГіа РАПО, Госкомсельхозтехника, «Сельхозхимия» районин отделей, хинбоаьлаьна организацей болхлоча нийду ялча хий дехкаьн ялаьнаьн чуэіпара хьаьнаьмаьх тіІіна хургда, Цу лаьттаьшара колхозо е совхозо планаГіа белгалдаьаьнна ялаГіа. Иштта, ваьнаьнаьра, е ксьйола продукци чу ца пайдча, хьаьнна зе мегтаоттадергда из ялачамбоаьар нийсдалийтача организацие. Хіаьта бекне боелам ше хуьле по тоьхарда боаГіа ььрьаьм чу ца эцар бахьан лоаьаьн хьаьнна ленкар. Из ялча РАПО-е йадеоийтаргда ГІаьлгіай ССР-ен лаьттаьн тоаьдаьра. Бекне бараш белгалбахара лаьрхіа комисси віашаГіелдай РАПО-е.

Х. ДЗАНГИЕВ,
Сунженски РАПО кокъаГіаьнна гидротехникан.

ДОЯЗОЛ ДЕХЬАРА

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

СОЦИАЛИЗМА МАШАРА НАСТУЛІЦІНН

«Правда» газета редакторца М. С. Горбачева хинца ььмаьлле діаьнкеча йола советски ярахьарца политика мерда ловрхіаме инициатива дерригача дуьнен тіа ГІаьнІіай социализма цкьаьха цхьа машара наступленин сайна. Хіаьта из мишта хіама доаГіаьн а да. Хоиз ма дий дукхх хана дена хатьаьца ун ши доиг машарн социализм, цьаьтарра ловрхіаш доаГіа.

Хіаьнз ярригача конгреснин тіара дуьнен ваьх хіаьзарча дувен кіеле хьаьнарг воодействие а ГІергачи ваьа кьаьста чІоагІа ихтальн яхле вІвоТ ваьнар чІоагІбар дуьзм, хіаьнан кіаьдбарта довлара наччаьлкхеннна деш доаа практически конструктивни тіулаьхьн. Дукхьаьл на бахьаьн доаьш ергіаш ваьнш бешин йолча ергіаш вдаьлело ишта чІоагІа молгаду М. С. Горбачева діаьхьайаьл, юкъьорча гаьнаьла ихоачча ший ракеташ діаБоаьржаьра ший цьаьн оагІорачьра порядкарІа Советски Союзо мораторин оттаяр. Европе юхадуьхьа оттара деш доаа ялаьнна тіулаьхьан сонцадар сиина йола йоацца аьаьн. Из — ваьй чехкка дика уйла йолаш ян ціеннаьштара ант я. Советски Союзо баььхьаьчу цу тіаьна ворх оагІорачьра реакция — гергаьн Іоаделга соцадарен цу саьхьаьте уьш хіеаьгіне доаладарен деккар боьхьонца ихоачаьдеш лерхіаьн ялгар хьаьхьоьхьан доаа ніама.

Ихьметтел локлой с к и «Дейли экспресс» яха проамерикански газета а белгалдаьхьаьна даььььаьд: «ХьаьхьаГіа цу тайпара ялаьнна Москвас ЗьаьхьаГіаьнкъ хиний яхан Европе юкъьеркъа гаьнаьла ихоачча ракеташца моратории оттаяра хьаьхьаьара решеин доп довцар да ала ГІергача Іоаделга ЯІама да». Цу тайпара ваьнаьд цу хьаьхьаьа, чІоагІаьра дипломатичин форма йолаш ььаьна ца дуьзіу». Хіаьта, ихоачра я, дьаььна цьа авторитетни уйла йолаш ва ціи хеза вона американски наччаьлкхеен деятель, ихоачча механаьдарча ГІаьнІіай сенатски комиссе председатель хинна У. Фульбрайт: «Советски инициативеш ювца а тетташ, Рейгана администрацин партиерашен гаьнара дар ца гуш уьттаьл расчеташ. ГІаьнІіай Диаьлча ььаьнна хьаьнинар тетта хьаьна хьаьнинар тетта хьаьна тайпара да. Из болам Европе хинца ца іеш хьаьна чаьнтиоаташ тіа а чІоагІлушш иьз болашш боаГіа. Машара тіехьарча миллиннаш болчо ньовсаьнхоьна хьадда ГІаьдех тергаш Іоаделга соцадар. Уьш чІоагІа дуьзіа да Пентагоно ваттаеча провокационни планаьштен уйлашен, космоса милитаризаци яра дуьзіа, «оборонительни» тера да аьа яа ГІергаш, ваьлла іоацца эа а дарджоаьш эгара хьаьла гера тохара йола таро шоацца ньохи США ГІергара дуьзіа.

Дерригача дуьнен тіа чІоагІаГіа хьаьлоацаш а ььаьтаьн тіа тергаш Іоаделга соцадатіарен уьш косиоса тіа кіаччитарен, ядерин гергаш чІоагІа хіеаьндара, іохкера а уьш ціеньаь діадехара тіергаьнь йола Советски Союзе конструктивни машара инициативаш. Машара нарашш йолча лара митингашкен манифестацешен чІоагІа екаш я ерриига ядерин арсеналаш латтачара меттаьхьа на йоахйитаГіа, ядерин тергаьшта тохмаьн делта дозза соцадатіаьта, ььаьтаьн шара тайп-тайпарра регионашка ядерин йоаца зоиаьш ььаьледа ььаьледа йола оаьш.

НИКАРАГУАС УЛЬТИМАТУМ ДІАТІАЬЭПАЦ

ВІашаГіехкійтача Штатаьш цьхььька цхьа хіама дадьд Никарагуа хьаьчььхьарча шаитаьна, хьеранна, агрессиин ангаьта ььаьлаьш ярА ньаьььаГіа. Президента Рейгана цу мехка правительствана хьалхаьнна, хіанаьрча вашингтонски администрацене самаьаГіа на хиларг «ваьнаьра инициатива» ььнсане ььаьна ььа а ньа боьхьонца ььаьрхіаЧа ультиматум оттаьлй.

Эта дада хьаьгіа диллаьна ше санна кхы а доацца йолча цу хіамаьн чуэіоаьдаьн лаТу Никарагуаьна дуьзіа а ььаьрхіаш, дина уйла йолаш мел болчо ньа, машар бешин мел баранна «Никарагуаьна нуьгіш тіа ма хьуьдадеі» ялачча лоаьуГіаГіа дуьнзаьна ньаьа солидарностца болам діаБоаьрнаьГіу.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

Анголе музьаьнкхара Хьалха гергаьшцарча ньаьна (ФАПЛА) республика хьеремлен иницица цьаьна діаьхо а толаме чаннйоьх США ЦРУ-э расистски ЮАР-а спецслужбаьца а Іаьлаьчьеи йолча УНИТА ялача террористически группеча бандитаьта дуьзіаьра операцеен. Бандитски формированеш йолаьра ФАПЛА-на доккха новкъостал ду Хьалхьа оборонин организацие (ОНО) отрядаца, Хьалхьа фела бригадаца, бочиен ньаьа.

СУРТА ТІА: ФАПЛА тІемаьой.

ТАСС фотохроника.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете

ЛОРАДЕ КАГИЙ ХИШ

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиума арагІаьнкара заседаьн хилар.

Деи повестка тІа дьаьтта дьаьлаьра доиш дуьзіаьн белгалдаьлькхар, массеьн министерстваш, объединенеш, ведомствеш, горисполкомаш, райисполкомаш оаьла ихоачашдеш хилар республикера магий долча хиш бІех па долийтаьн, ала да боаГіа: тіаьмаьш чу ца уьйтіаьн лорадерах дола ГІГІАССР Министрий Совета социаьлин распоряжениеш. Юрта бокхо мен оьцу боаьлаьмен министерстваша, «Чеченнингушлодовощхозш» «Чеченнингушнин» ялача объединенеш, «Птицепром» трестО, Нохч-ГІалгІай Республикаьо ваьрча пятилетка дІаъ шера чухьа цІаккха а плана юкъьлихьадаьн магийча долчча хиша во Іаттіьаьн доаьа ІІаьмаш ПІаьхара тіедерзадь доаьа хиш лорадера ГІоаьлкхьаьш.

Магий долча хиш бІехду хьаьйбаьн лелаДеча фермашкера діаХьаьчча бІехьаьн хиша, «Горсеь», «Чехинский», «Кировский», «Куларинский», «Джалха», «Курчалоевский» ялача совхозашца, Нохчий-Юрта районера А. Шерипоевен ЦІ1 партсъезден цІеергіча колхозашца, «Западная» ОелачА птицефабрика бІехду хиш трансПорто хича ГІоолла лела а лелаш.

ГІГІАССР хьуна боаьама министерстваша ихоачашьца, ГІоаьлсфонда чуэоаГіачА лаьттаьш чуэоаьама дина лорадера зонаштен эн ЛистопарчА хьуьий оесаштен проектировеш ярА болча эаьаьчина фунцеен, чаьхьаьнна долча хиш лорадера тіедерзадь ГІоаьлхьаьш. Гослесфонда територе-тІа ГІоолла чаьнДуьлаьчА ян хьаьрсаьнеш доамашкара даьььа тіа ПІеьлаьн да чуДалаьчА десон гьаьшаьн. КийчьаьчА десан ярА тІаьоьлаьчА баььоьвІаьнтен транспортрОвна ю ян хьаьрсаьнаьта чуГІоаьлаь.

ГІГІАССР юрта боаьама министерстваша, «Чеченнингушнин» ялача объединенеин, «Птицепром» трестО, Нохч-ГІалгІай Республикаьо ваьрча пятилетка дІаъ шера чухьа цІаккха а плана юкъьлихьадаьн магийча долчча хиша во Іаттіьаьн доаьа хиш лорадера ГІоаьлкхьаьш.

ГІегий долча хиш бІехду хьаьйбаьн лелаДеча фермашкера діаХьаьчча бІехьаьн хиша, «Горсеь», «Чехинский», «Кировский», «Куларинский», «Джалха», «Курчалоевский» ялача совхозашца, Нохчий-Юрта районера А. Шерипоевен ЦІ1 партсъезден цІеергіча колхозашца, «Западная» ОелачА птицефабрика бІехду хиш трансПорто хича ГІоолла лела а лелаш.

ГІГІАССР хьуна боаьама министерстваша ихоачашьца, ГІоаьлсфонда чуэоаГіачА лаьттаьш чуэоаьама дина лорадера зонаштен эн ЛистопарчА хьуьий оесаштен проектировеш ярА болча эаьаьчина фунцеен, чаьхьаьнна долча хиш лорадера тіедерзадь ГІоаьлхьаьш.

ГІГІАССР юрта боаьама министерстваша, «Чеченнингушлодовощхозш» «Чеченнингушнин» ялача объединенеин, «Птицепром» трестО, Нохч-ГІалгІай Республикаьо ваьрча пятилетка дІаъ шера чухьа цІаккха а плана юкъьлихьадаьн магийча долчча хиша во Іаттіьаьн доаьа хиш лорадера ГІоаьлкхьаьш.

ГІегий долча хиш бІехду хьаьйбаьн лелаДеча фермашкера діаХьаьчча бІехьаьн хиша, «Горсеь», «Чехинский», «Кировский», «Куларинский», «Джалха», «Курчалоевский» ялача совхозашца, Нохчий-Юрта районера А. Шерипоевен ЦІ1 партсъезден цІеергіча колхозашца, «Западная» ОелачА птицефабрика бІехду хиш трансПорто хича ГІоолла лела а лелаш.

ГІГІАССР юрта

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 40 ШУ ДУЗАШ

ТІема ветераний вІашагІкхетар

Саго дахи а уйла ю мьрзиеча дуйнех тІа, уяхьиЕна волаш вахи. Хьалха тІема хаьна наьна могашал лорахеш лаьрта. ТІема вИнарг ненашан хинне доарахой арахьчьа, дукхачаршца ЙолІалІа вахар денна да чакан Гроозненан медицинскех училище гулбенаниг, Уж да Сийлахь - бокхча Даймехка тІом латташ лорах а медсестрин а хинграрш. Хьаьо хаьо вІийдиьл чар кортош, ихьабиьнда уж дукхха а кьонаг1а ЧехаргІар тІема Іаьаьо, хьалоо ОагІвашта кІаьа хоборзи, кортош тІа мІай чеш дагаЕнарг.

Царех цІьаьбаргаш тІом бо ДолалуШ геттара вІийнг хинна, Хьаьо медицинскех училище дешабІаргаш саьна. Баьхьа, хьалхарча дешнаш. Бахаб ХуьШ моастагІчча дуьхьалоттаг, вай эскархой чоьнаш ергше. Царна юкъе хинна вІийнчарнера 145 сат. Хьалхарчарца бахаб тІом тІа М. Кромской. Ю. Шарапова, Хьаьо ЧІа, Ваьа училища курал еш я Советсен Союза Турпал Г. Джуковскех.

Уж берригаш дагаЕхьа, ду лирача цІерашца наригІалІ-нар дувца дагаЕхьа гулбенаниг ветераний - медицинан «Советсен медицинан Сийлахь - бокхча Даймехка тІема цІерашца» ялаха шоай конференце. Ер хетаьв к хьаьІІ-доагІаьча сийлахь - йоккхачча КотаЕлон 40 шу дузарг ЙІийна. Дукха да ду пьахл дагадоьа а дувца а. ХІаьо, тІом ДІабаьнна дукхха ха хьинаьчул тІехьаьгІа, кьахаьаш ух царна шоаш Іоьмьаьн кьерна хьабаьхьаьна вагагІра. Масала, А. ВолковаьгІа пахьат дайтаЕ 339-на стрелковен дивизе полна ВоІ лоарХІаш хинчаьн Н. ТищейнКо. Ю хана ше ІІаьнта вІийнг хинначаьн а Цанкка ВІиг да душ дагалаьтай дукха шийна чов хьаьчл операш а вІ вераьвь дечал рота кІаьнг. Цуо дечал. ТурпалгІ хинначъ тевал деш я ВолковаьгІа ешна Цечьа Сийлахь шиъ орден. ХІинта тІом чакхбаьлча а Гроозненан - машинийнхьаьхой больницех хьинаре кьахьеташ хьаьрах а паччахьалкхех сонгІаташ тайнинг цунна.

Заьо латта саьтен бохабен ех музыка. ноаШца мокшдаьлаьтта боагІаьча города № 23 ВолчА берий бешнгІра ВІаьнигаБаршта ураевзт ветераний, царех цьхьачар БІаргех хий доал, берий вахар ешнга ярах доаШ хилорах тІаьбаьгаро даьнхьа хьла деза ю. Конференце доькъошкоьнта совГетсен—кІаьнгаш ду медучилище дешархоша.

Дукха лораш, медсестрин бинаб тІем тІара цІа ца боагІаьн, шоай сиЕоШ ІІаьдинад цар хьамсарца Дальсен а советсен чакха а парГІатго баьхьа доаШ. Дукхачар кьаьйнйтад тІом боацца моттигашна кьайкора, кьадоочча халаЕа даьарашта дуьхьала хьоьсам лоаттебеШ. Царех ба Нгум. Калинин районе лор хинца Суьаен, Гроозненан боьк баь Воскресенский. Володина, Мельник. кІиьбаргаш.

ХІаьо а дукхчар ца ца ІоІаш лорхо ЙаьхьА ЧІаьо ІІаьо 153-на стрелковен дивизе 250-на медсестра хинна ВІийнг ТІом ДІабаьнна дукхха ха хьинаьчул тІехьаьгІа, кьахаьаш ух царна шоаш Іоьмьаьн кьерна хьабаьхьаьна вагагІра. Масала, А. ВолковаьгІа пахьат дайтаЕ 339-на стрелковен дивизе полна ВоІ лоарХІаш хинчаьн Н. ТищейнКо. Ю хана ше ІІаьнта вІийнг хинначаьн а Цанкка ВІиг да душ дагалаьтай дукха шийна чов хьаьчл операш а вІ вераьвь дечал рота кІаьнг. Цуо дечал. ТурпалгІ хинначъ тевал деш я ВолковаьгІа ешна Цечьа Сийлахь шиъ орден. ХІинта тІом чакхбаьлча а Гроозненан - машинийнхьаьхой больницех хьинаре кьахьеташ хьаьрах а паччахьалкхех сонгІаташ тайнинг цунна.

Заьо латта саьтен бохабен ех музыка. ноаШца мокшдаьлаьтта боагІаьча города № 23 ВолчА берий бешнгІра ВІаьнигаБаршта ураевзт ветераний, царех цьхьачар БІаргех хий доал, берий вахар ешнга ярах доаШ хилорах тІаьбаьгаро даьнхьа хьла деза ю. Конференце доькъошкоьнта совГетсен—кІаьнгаш ду медучилище дешархоша.

Дукха лораш, медсестрин бинаб тІем тІара цІа ца боагІаьн, шоай сиЕоШ ІІаьдинад цар хьамсарца Дальсен а советсен чакха а парГІатго баьхьа доаШ. Дукхачар кьаьйнйтад тІом боацца моттигашна кьайкора, кьадоочча халаЕа даьарашта дуьхьала хьоьсам лоаттебеШ. Царех ба Нгум. Калинин районе

С. АРЧАКОВ.
СУРТА ТІА: медицИнЕ-тІема ветераний конференцехьаьхьаьг деш я тІема ветераний республиканскех госпиталь начальникан Т. И. Лебедевах.

Н. ПЛНЕВА сурт.

ШКОЛЬНИ РЕФОРМА—МАССАНЕ ХІАМА

ЛОАРХІАМЕ ХІАМА

Дишна хьехархой сийго а экспериментаьлаш бехьо а хьалхех, шегаьла саьнна хьехархочо учебникаш, сонгІа техникечески средствашкой мошдеьнех пайда эшаш хьоча, уроках хьаьбола пайда бокхаьгІа хулла.

Техникечески средствашкой новъкъостаца урок лучА хана, уроке структура хулладеш: лоЕаме беш бола болх а хаттара форма а, Іомаьрзкой чІоагІдар а, цІаьгІа бе Іуш болх бола а, хьехарчо техникечески средствашца новъкъостаг ду Іомадечун маІан лоьмаЕтара, пьаьра дешарца, кьиьлоЕна.

Гоезе лелаШ Волчо техникечески средствашца эстетически дегА салоІам беш, Іомаьн-вола материалаш тІаьнгра лаРд Болх. Иштта чІоагІа лоарХІаме да фотохрестоматех пайда эшар, хІана аьлча, цо гІо ду гІаьгІай литературе Іомадара.

Цаьна мотта литературе хьехаш чІоагІа лоарХІаме да музыкальни кхоьлаьнах пайда эшар. ФотохрестоматеЕна юкъеьна музыка ший эмоциональнИ оагІвашца дика дар хоташ гІулаьх да. Музыкас, гоезаме литературин кхоьлаьнго дешархошта эстетически воздействаш чІоагІдо берилта тІабуьшш бола психологически низ хоьбу, цар интеллектуальни боарна лаьхбу.

ФотохрестоматеЕна болх ДІаболабаьллеьла, хьехарчо хьалхагІа ше лаьрта дечу ца интегралаГа, цуо тІехьаьгІа, уйла а ях, дІаьо берБоьна болх вІийтІехьаьнна беза. Сюжет кинта дегІаЕІоаьГІа, Іаьаьа сурташ мишта хулладу, турпалгІ оаьмлаьт тІоаьйла ВІаьн бувзаш болаш хилар а ух дегІаьхар а белгалдеш. Тайп-тайпара ВІаьн дувзаденна ВоІ бе- хаьн